

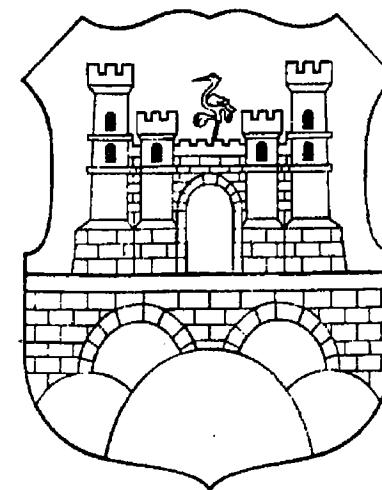
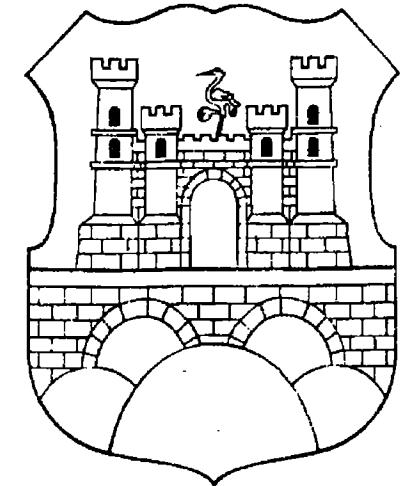
SUSRET

GLASILO HRVATSKO - ČEŠKOGA DRUŠTVA
Broj 12 Zagreb, lipnja 1995.

Zdenko Satrapa

ZAŠTO SAM TU

*Kad me majka prvi put dojila,
kad sam prvi zrak sunca ugledao,
kad' sam prvi korak učinio
i tlo rodnog grada osjetio,
Daruvar mi je u srcu ostao.
I u srcu
i u duši
i u tijelu
kao Hrvatska.
- Zato sam tu!*

PROČ JSEM ZDE

*Když matka první mléko mi dala,
když jsem první paprsek slunce uzřel,
když jsem první krůček udělal
a na půdě rodného města stanul,
Daruvar v srdci mému utkvěl.
I v srdci
i v duši,
i v těle celém
jako Chorvatsko.
- Proto jsem zde!*

SADRŽAJ:

Cronicus

Susreti s češkim novinarima

Daruvarski ogranački Društva

Vijesti iz Češke

Pjesnik Tomislav Filipan

Iz zagrebačke povijesti

Iz života češke manjine

Zabilježili smo

Mladen Bjažić: Prag

Pregled češkog tiska

Pregled hrvatskog tiska

Roemerove orgulje

Čitajmo češke knjige

Str. 2 3 4 5 8 9 10 11 12 13 14 15 16

SVIBANJ '95

Mjesec svibanj započeo je po običaju s prvim, praznikom rada. Pred više od pedeset godina djece su veselo pjevala "Danas je prvi maj, molimo tri dana fraj" a nakon svjetskoga rata diljem "komunističke" Europe uslijedile su soc-realističke prvomajske parade. Ove su godine hrvatska policija i vojska "odradile" taj praznik i u 36 sati osloboidle Zapadnu Slavoniju. Za uzvrat, vođe iz Knina su granatirale Zagreb. Paradoksalno, među stradalima je i žena netom pristigla iz Sarajeva.

Pedeseta obljetnica pobjede nad fašizmom svečano je obilježena u Parizu, Londonu, Berlinu i Moskvi. Predsjednik Tuđman, negda i sam sudionik antifašističkog pokreta, a sada na visokoj državničkoj funkciji, našao se tom prigodom u društvu svjetskih političara mlađe generacije. Jedan od njih, češki predsjednik Havel, uputio je prosjeci Moskvi zbog sudjelovanja ruskih postrojbi koje se bore u Čečeniji, na paradi za Dan pobjede.

Papa je boraveći u Češkoj, nakon svoga 75. rođendana i objavljene nakane da okonča svoj pontifikat po "volji Božjoj", čime je opovrgao špekulacije o povlačenju, iznenadio riječima i nakanama koje će svakako ući u povijest. Zatražio je i dao oprost u ime katoličke crkve, te se založio za kršćansko jedinstvo. Analitičari će tražiti razloge zašto je to učinio baš u Češkoj i zašto upravo u sadašnjem trenutku. Nedvojbeno, učinio je veliku stvar za katoličanstvo, kršćanstvo i suvremenim svijet kojeg sve više raslaču razni nacionalizmi, vjerske zajednice i sekte, čiji sljedbenici sve češće gube moralne kriterije. Prisjetimo se onih koji granatiraju Zagreb ili podmeću otvorene plinove u tokijsku podzemnu željeznicu. Ivan Pavao II. je najuvjerljiviji moralni autoritet današnjice i s pravom postaje uzdanicom brojnih moralnih ljudi ovoga svijeta, neovisno o njihovoj nacionalnoj ili vjerskoj opredijeljenosti.

Navršilo se pet punih godina od uspostave demokratske vlasti u Hrvatskoj i po peti put je obilježen Dan državnosti. Ove godine i s impresivnom vojnom paradom. Prošlo je i tri godine otako je Hrvatska primljena u OUN. Pa ipak, odnosi s Češkom nisu se razvili kako bismo to željeli. Još uvijek nije potpisani niti jedan ugovor o bilateralnoj suradnji. Što to Češka vidi odnosno ne vidi u Hrvatskoj, a što Hrvatska u Češkoj?

Cronicus

Ilustracija na naslovnoj stranici

Grb grada Daruvara

Erb mesta Daruvara

Izdavač:

Hrvatsko-češko društvo,
Sekcija za informiranje
Zagreb, Dolac 1/II

Uredili: Vlatka Banek i Božidar Grubišić
Priprema i grafička obrada: Vlatka Banek

SUSRETI su interni glasilo i
dostavljaju se članovima besplatno

Osvrt na aktivnosti našega društva

DVA SUSRETA SA ČEŠKIM NOVINARIMA

Kontakti koji se sklapaju zaslugom Češko-hrvatskog društva iz Praga i Hrvatsko-češkog društva iz Zagreba, moraju, bar dugoročno, urođiti plodom.

Od 5. do 12. travnja u Hrvatskoj je boravila skupina od tridesetak čeških novinara iz najatraktivnijeg češkog tiska, Češke televizije i Češkog radia. Vodila ih je *Jamila Pazderníková*, turistička djelatnica iz Praga i predsjednica Češko-hrvatskoga društva. Među novinarima bili su i naši starci znanci *Dušan Karpatský*, urednik "Literarnih novina" iz Praga i *Zdenka Turková*, djelatnica češkoga radija "Alfa". Program posjeta obuhvaćao je obilazak južnodalmatinskih turističkih mesta, uključujući, dakako, i Dubrovnik. Na povratku, novinari su se kratko zadržali u Zagrebu, obišli njegove znamenotosti i u organizaciji Hrvatsko-češkoga društva posjetili *Maticu hrvatsku*. Predsjednik Matice hrvatske, *Vlado Gotovac*, zadržao se s novinarama u jednosatnom razgovoru, u kojem su novinari, na svoje upite o političkim i kulturnim prilikama u Hrvatskoj, dobili iscrpne odgovore.

Od 5. do 9. travnja, Zadar i njegovu riviju posjetila je skupina novinara i turističkih djelatnika iz zapadne Češke, s jednako bogatim programom obilaska najatraktivnijih turističkih mesta i srednjedalmatinskih otoka.

Obje ove skupine novinara trebale su, na neki način, biti izvidnice stanja u nas prije ovogodišnje turističke sezone.

Hrvatski turistički djelatnici, naime, ove su sezone očekivali ponovno velik broj čeških turista, čak i veći no lani, unatoč nešto manje optimističkim predviđanjima čeških turističkih agencija. Zbog visokih cijena naše turističke ponude i našega neadekvatnog odnosa prema češkim turistima, zanimanje za Jadran u Češkoj je znatno opalo. Smanjeno zanimanje očitovalo se napose u ožujku, nakon otkazivanja UNPROFOR-ut, a prije uspostave novog mandata UN u Hrvatskoj, te u travnju nakon ponovnog granatiranja Konavala i zračne luke u Čilipima.

Unatoč trudu turističkih djelatnika, moglo se, dakle, očekivati i prije akcije "Bljesak" u zapadnoj Slavoniji, da će Jadran posjetiti manje čeških turista nego što je to bilo poželjno. No, nakon ove akcije, ljetovanje na Jadranu otkazali su i oni turisti koji su već bili predbilježeni. Krivnju pak za to ne snosi akcija oslobađanja okupiranog dijela naše domovine, već apsurdna činjenica da Hrvatska potpuno zanemaruje češki medijski prostor. Od uspostavljanja novih demokratskih država, češke i hrvatske, Češka Republika nije adekvatno informirana, bar ne u dovoljnoj mjeri.

Osim objektivnog izvještavanja nekolicine čeških novinara, te povremenih napisa pojedinaca, koji uglavnom zahvaljujući djelatnost Češko-hrvatskoga i Hrvatsko-češkoga društva, dolaze do informacija i objavljaju napisne u češkom tisku, češki medijski prostor crpi informacije iz svjetskih medijskih agencija ili ga djelotvorno pokrivaju informacije TANJUG-a.

Ipak je 10. svibnja u zagrebačku zračnu luku, u koju je nakon akcije "Bljesak" jedino češka zrakoplovna kompanija ustajno slijetalu, stigla još jedna, iako znatno manja skupina čeških novinara, a vodila ju je ponovno *Jarmila Pazderníková*. I ovoga su puta, prije leta u Dubrovnik, bili gosti Hrvatsko-češkoga društva. Novinari češkoga tiska, radja i privatne češke televizije *Nova*, upravo su vapili za iscrpni i točni informacijama.

Koliko će sav taj trud, te trud koji ovih dana ulaze hrvatsko Ministarstvo za turizam, potaknuti češke turiste da ljetuju na Jadranu, teško je reći, no osobni kontakti koji se sklapaju zaslugom Češko-hrvatskog društva iz Praga i Hrvatsko-češkoga društva iz Zagreba, moraju, bar dugoročno, urođiti plodom.

Manja Hribar

GODINA DANA RADA NAŠEG OGRANKA U DARUVARU

Na godišnjoj skupštini ogranka našega Društva u Daruvaru, održanoj 7. travnja u gradskoj vijećnici, dosadašnji predsjednik g. *Mladen Čop* istaknuo je da je u protekloj godini dana ogranku nastojao održavati tijesne veze sa središnjicom, veleposlanstvima u Zagrebu i Pragu, kao i s praškim Češko-hrvatskim društvom. Konkretni rezultati su postignuti u suradnji s češkim gradom Poděbrady, sportske veze s tvornicom Nová hut' u Ostravi a tenisačima je ponuđeno korištenje sportskih terena u okolini.

Brna. Ogranak se uključio i u Dane češke kulture i posredovalo u projekcijama dvaju čeških filmova. Skupštini su bili nazočni predsjednik Društva dr. *Zorislav Bobuš* i tajnik *Božidar Grubišić*, te članica Predsjedništva *Vera Sigal* i Nadzornog odbora *Spomenka Milošević*. Dr. Bobuš je izrazio uvjerenje da će dosadašnja iskustva potaknuti ogranku na življiji rad a B. Grubišić je pozvao na veću suradnju daruvarskih članova u našem glasilu, te obavijestio o aktivnostima i planovima središnjice.

LL - B.G.

VISOKA PRIZNANJA TONYJU HNOJČÍKU

Udruženje hrvatskih lokalnih javnih glasila, prigodom Dana lokalnog radija, održanim polovicom travnja u Đurđevcu, dodijelilo je *Zlatni objektiv* - kristalu skulpturu s plaketom, dugogodišnjem reporteru daruvarskog tjednika *Jednota* i članu našega Društva Tonyju Hnojčíku. Slijedilo je zatim još značajnije priznanje. Krajem svibnja Tony Hnojčík primio je godišnju nagradu Hrvatskog društva novinara - *Zlatnu kamenu*.

Tonyju - hrabrom i plodnom kronicaru ratnih događanja u Zapadnoj Slavoniji, ali i autoru mnoštva krasnih detalja iz svakodnevnog života - srdačno čestitamo i želimo mu još mnogo dobrih fotografija!

Hrvatsko-češko društvo

Vijesti iz Češke

POSLANICI ČEŠKOGA PARLAMENTA U HRVATSKOJ

Članovi Odbora za vanjsku politiku Parlamenta Češke republike posjetili su potkraj travnja Sabor Republike Hrvatske. Delegaciju je vodio predsjednik Odbora Jiří Payne i u njoj su bili poslanici gotovo svih čeških parlamentarnih stranaka, ukupno sedam članova. Delegacija je razgovarala s dopredsjednikom Saborskog odbora za vanjsku politiku mr. Božidarom Petračem, te predstvincima parlamentarnih političkih stranaka u Saboru. U razgovorima su sudjelovali i dr. Ljubomir Antić, ing. Siniša Njegovan Stárek i drugi.

Češka parlamentarna delegacija posjetila je i tzv. Saveznu republiku Jugoslaviju i Crnu Goru. U izjavi za češke novine - kako prenosi daruvarska *Jednota* - Jiří Payne je među ostalim kazao da je vrlo teško predvidjeti razvoj stanja u području, koje je posjetio, lako i to spada u dužnosti vanjske politike. *S jedne strane mogu zamisliti alternativu još goru nego što nam je iznose naši ratni izvjestitelji, a s druge strane mogu si zamisliti i rješenje konflikt... Prilikom pregovora treba sukobljenim stranama ukazivati na obje alternative: III život u bijednim ratnim uvjetima, daljnje muke civilnog stanovništva i gospodarski*

slom, III postupni povratak miru i gospodarskom oživljavanju. Ukoliko se predstavnici sukobljenih strana odluče za mir, a do toga jednom mora doći, međunarodna zajednica mora tim zemljama pomoći kako u materijalnom, tako i pravnom smislu. - rekao je g. Payne.

ČEŠKA PREDSJEDA VIJEĆU EUROPE

Ministar vanjskih poslova Češke republike Josef Zíleňec preuzeo je 11. svibnja u Strasbourgu ključ koji simbolizira predsjedanje u tom najvišem tijelu Vijeća Europe u sljedećih šest mjeseci.

Do 9. studenoga ove godine predstavnik Češke republike predsjedat će na nekoliko sjednica parlamenta i na dva zasjedanja Vijeća ministara. U tome razdoblju na dnevnom redu će biti i razmatranje molbi sedam postkomunističkih zemalja za primitak u članstvo.

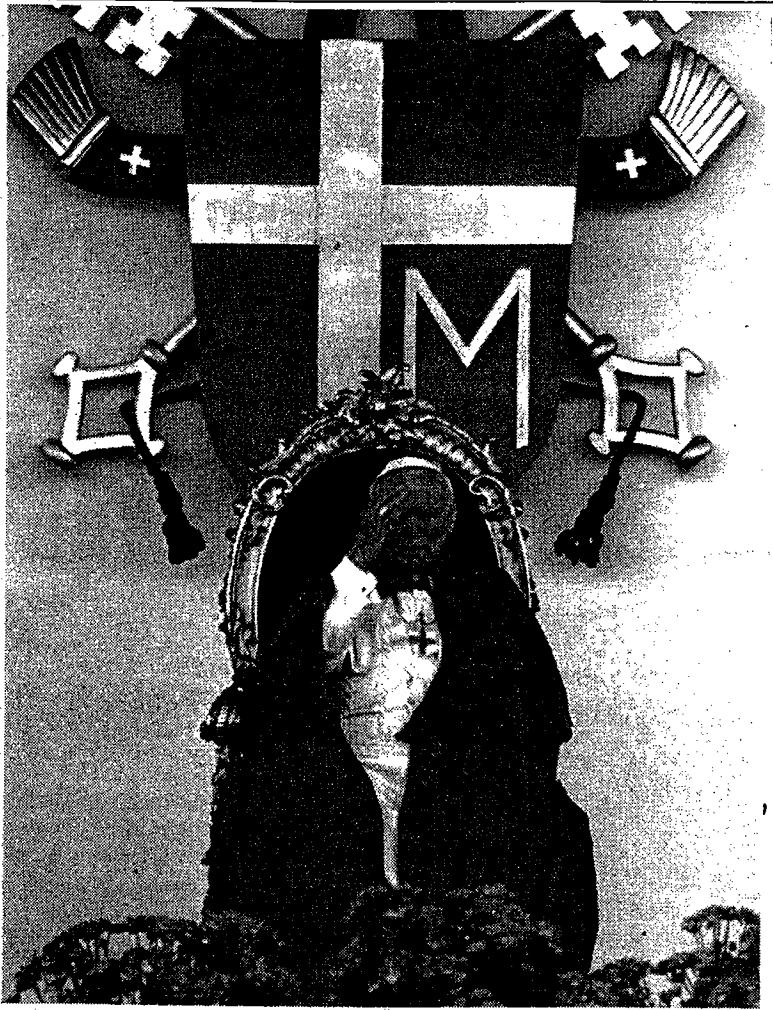
Krajem lipnja održat će se i svečanost u povodu otvorenja nove Palače ljudskih prava u Strasbourgu, kojem će biti nazočan i češki predsjednik Václav Havel.

PREPORUKE ČEŠKIM TURISTIMA

Veleposlanik Češke republike u Hrvatskoj Ondřej Havlík rezolutno je preporučio češkim građanima da ne putuju u tu zemlju. Prema Havlíkovim rječima, stanje se sada nešto smirilo, ali napetost na objema neprijateljskim stranama nije se smanjila i razložno je strepiti od nastavka borbi.

Budući da je narušeno primirje između Srba i Hrvata, turističke agencije trenutno nemaju za oko 300.000 klijenata rezervna putovanja s istim odnosima cijena. - navodi Moravski politički tjednik RT iz Brna 5. svibnja 1995. godine.

Ne raspolazemo autentičnim tekstom gornje izjave g. veleposlanika Havlina koju je dao Češkoj televiziji. Kasnije je, navodno, tu svoju izjavu donekle ublažio, ali ne znamo u kojem opsegu. Neki izvori tvrde da je češkim turistima uglavnom preporučio Hrvatsko primorje, otoke i Istru. No, informacije koje dobijamo iz Praga, govore da su češke turističke agencije zasipane otkazima gotovo svih putovanja na odmor i letovanje za hrvatski Jadran.

Sveti Otac na molitvi za posjete Češkoj

Foto AP

Danas ja, Papa rimske crkve, u ime svih katolika, tražim oprost za nedjela počinjena protiv nekatolika tijekom burne prošlosti ovog naroda.

U isto vrijeme dajem oprost katoličke crkve za sve zlo koje su pretrpjeli njeni sinovi i kćeri.

Ivan Pavao II.
Olomouc, 21.05.1995.

Papin povijesni posjet Češkoj

POZIV NA JEDINSTVO KRŠĆANA

Posvećenje Jana Sarkandera u Olomoucu - dokaz potrebe za jedinstvom. Uskoro objava enciklike o kršćanskom jedinstvu.

Papa Ivan Pavao II., 20. i 21. svibnja o.g. bio je u pastoralnom posjetu Češkoj, koji će ostati zabilježen po svom izuzetnom značenju ne samo u povijest Crkve i Češke, već i kršćanstva uopće. Naime, Sv. otac je u Olomoucu, u ime katoličke crkve, zatražio oprost za zločine počinjene protiv nekatolika u 30-godišnjem ratu, koji se u 17. stoljeću velikim dijelom vodio i na teritoriju Češke i Moravske.

Jan Sarkander

Jan Sarkander je bio katolički svećenik koji je, pod optužbom protestantskih vlastodržaca (da je pomagao invaziju poljske katoličke vojske) 1620.g. mučen do smrti u zatvoru u Olomoucu.

Na praškom aerodromu Papu je dočekao i pozdravio predsjednik Havel. Znajući za povod ovog Papinog posjeta proglašenje svetim Jana Sarkandera - čelnik evanđeličke crkve Pavel Smetana,

Vijeće biskupskih konferencijskih Europe poziva u obranu nedužnih

PISMO KARDINALA VLKA PATRIJARHU PAVLU

Praski nadbiskup, kardinal Miloslav Vlk, u svojstvu Predsjednika Vijeća biskupskih konferencijskih Europe (CCEE) uputio je 16. svibnja o.g. pismo poglavaru Srpske pravoslavne crkve, patrijarhu

bojkotirao je susret s Papom i uputio prosvjedno pismo Vatikanu. Očigledno nije pretpostavio da će Sv. otac upravo taj čin posvećenja

Prema vijestima iz Vatikana, Papa bi uskoro trebao objaviti encikliku o kršćanskom jedinstvu. Vatikanski glasnik Joaqino Navarro-Valls kaže da glavnu prepreku Papinim nastojanjima ne predstavlja nauka, već povijest sa svim svojim predrasudama.

iskoristiti za promociju zamisli o ponovnom ujedinjenju kršćanstva, naglasivši da ono mora poslužiti kao uzvišeni dokaz razloga za kršćansko jedinstvo.

Papa je već na misi održanoj na praškom stadionu, naglasio da se kršćanstvo u drugom tisućljeću često dijelilo u različite crkve i zajednice, te je ponovio želju za crkvenim jedinstvom, dok je u Olomoucu izrekao i povijesnu ispriku. No, Sveti otac je ovom prigodom proglašio sveticom i Zdislavu iz Lamberka, zaštitnicu obiteljskoga života.

Zdislava iz Lamberka

Zdislava iz Lamberka rodila se negdje poslije 1220.g. a umrla u dobi od nepunih trideset godina 1252. Njezini ostaci počivaju u hramu sv. Lovre u mjestu Jablonné u sjevernoj Češkoj.

Potjecala je iz obitelji visokog kraljevskog činovnika u Moravskoj i udala se za slavnog češkog velmožu Havela iz Markwartica, s kojim je imala četvero djece. Njezin suprug je izgradio u sjevernoj Češkoj zamak Lemberk (Lewenberg) a sa Zdislavom je osnovao dvije crkve s dominikanskim samostanima. Prema povijesnom zapisu Dalimilova kronika, isticala se milosrdnošću, dobročiniteljstvom i kršćanskom ljubavi prema bližnjemu, osnovala bolnicu i svoj dar izliječenja posvetila bolesnicima. Zdislava predstavlja zaštitnicu obiteljskoga života, često su je nazivali majkom svromaha. Zdislava je žena koja je živjela u obitelji prema evanđelju. Bila je majka i supruga istaknutog češkog politika. O krizi suvremene obitelji se mnogo govori a takvih svetaca nema mnogo - izjavio je nedavno kardinal Miloslav Vlk.

odgovornošću srpskih pravoslavnih svećenika, sigurni smo da bi vaš glas koji bi se energično uzdignuo u obranu nedužnih, čuli politički i vojni dužnosnici u tom području, te bi on pobudio osjećaj odgovornosti pred Bogom kod onih kojima, čini se, ništa nije sveto.

Predstavljamo postignuće našega člana

PJESNIK TOMISLAV FILIPAN

HRABAL - TOMAŠOVI

Posluživao sam engleskoga kralja
Samo u drugom kontekstu
Stajao sam uplašeno, a on pio
Na svome mjestu - "U zlatého tygra"

Tad počela je igra:
Pane Hrabal, nespretno se nasmiješi
Drhtala je ruka, penkala i papir u njoj
Vaš podpis, prosim

Ne čujem dobro, izdero se na mene
tri se konobara zaštitnički digla
Odstupio sam od njegova stola
"U zlatého tygra"

Já Chorvat jsem víte, ze Záhřeba
mám Vás rád, a všichni Vas mají rádi,
gledao je prvo ko' da mu se gadi
tad urluknuo je "Já mám Vás taky rád
Pojď sem, co chceš?"

Autogram, prosím:
Omaglica, čoveče, stol punih krigla
"U zlatého tygra"

26.06.'91. sa láskou Tomášovi
Od Hrabala B, za mene je sreća
Onaj tko posluživao je
Engleskoga kralja, taj zna što je sreća

I ja znam, al moja je veća

jer, jebi ga ...

I svima kažem, nije šala
Možete me ...
Vidjeh, razgovarah, imam potpis
Velikog Hrabala.

Tomislav
26. 6. 91.

O sebi g. Filipan kaže:

Gospodin
Tomislav Filipan
netom je objavio
prvu zbirku
pjesama u vlastitoj
nakladi.

Rođen 26.4.1963.
u Varaždinu. Živi u
Varaždinskim toplicama,
Zagrebu, Pragu. Status
apsolventa veterine postao
gotovo nedjeljiv image. Kao
turistički vodič prostudirao
lijevu i desnu Europu,
ponajviše srednju. Poeziju
piše iz niskih pobuda.
Zanimaju ga ljudi.

PROMOCIJA KNJIGE
13.06.1995. U 20 sati,
u prostorijama Češke besede,
Zagreb, Dolac 1/II
organizator: Sekcija za mlade
Hrvatsko-českoga društva

HRABAL - TOMAŠOVI

Obsluhoval jsem anglického krále
jenže v jiné souvislosti
ulekaně jsem stanul, a on pil
na svém místě - "U zlatého tygra"

Pak začala hra:
pane Hrabal, neobratně se usmav
trásla se ruka, pero a papír v ní
Váš podpis, prosím

Neslyším dobře, zařval na mne
Třech číšníků na ochranu hra,
uhnul jsem od jeho stolu
"U zlatého tygra"

Já Chorvát jsem, víte, ze Záhřeba
mám Vás rád, všichni Vas mají rádi,
podíval se nejprv jako by se hnul
pak zařval "Já mám Vás taky rád
Pojď sem, co chceš?"

Autogram, prosím
Mátohy, člověče, na stole plné korbele
"U zlatého tygra"

26.06.'91. s láskou Tomášovi
Od Hrabala B, jaké to mám šestí
Ten kdo obsluhuval
Anglického krále, ví, co je to šestí

Také já vím, ale moje je větší

Nuž, do prdele ...

A všem říkám, sláva
Můžete mne ...
Viděl jsem, mluvil, mám podpis
Velkého Hrabala.

Preveo: Božidar Grubišić

Crtica iz zagrebačke prošlosti

FRANJO ŠNAJDER SLAVNI GRADITELJ VIOLINA

Franjo Šnajder (Schneider), poznati zagrebački graditelj gusalá, rođio se 1903. godine u češkoj obitelji u Končanici kod Daruvara, a umro 1966. u Zagrebu.

U razdoblju 1916.-1923. učio je zanat u Mađarskoj (Pečuh, Budimpešta), od 1925. do 1928. imao je radionicu u Pakracu a nakon toga djeluje u Zagrebu.

Njegove violine, koje je izradivao prema modelima A. Stradivarija i G. Gemera, dobitne su mnoga priznanja i proslavila se ne samo u Hrvatskoj, već i u inozemstvu. Šnajder je konstruirao uređaj za mjerjenje debljine rezonantne ploče, pa mu je uspjelo postići kakvoču zvuka starih majstora. Izvlačio je tako izvrsne tonove i kod violončela.

Uz ove šture podatke iz Muzičke enciklopedije (2. knjiga) vrijedi spomenuti i podatke Vladimira Drobnjaka koje je prije nekoliko godina objavio u zagrebačkom Vjesniku. Prema njemu, Šnajder je u obiteljskom albumu čuvao fotografije sa svojeručnim potpisima najslavnijih koncertnih violonista i violončelista svijeta kojima je izradivao instrumente. To su: David Oistrach, Zlatko Baloković, Václav Hlum, Antonio Janigro, Ruggiero Ricci, Leonid Kogan, Max Rostal i mnogi drugi.

Godine 1983. majstorova kćerka Erna Šnajder-Nikolić darovala je čitavu očevu radionicu gradu Zagrebu pod uvjetom da se javno izloži, što je trebalo biti učinjeno u Školi primijenjenih umjetnosti.

Autor članka o F. Šnajderu, profesor Josef Matušek, predlaže da se njegovim imenom nazove jedna ulica u rodnoj Končanici. Smatramo da bi bio red da se i Zagreb na taj način oduži tome slavnom majstoru, koji je gotovo 40 godina prinosio slavu obrtnika glavnoga hrvatskoga grada.

J.M. - B.G.

Vijesti iz života manjine

GODIŠNJA SKUPŠTINA SAVEZA ČEHA U HRVATSKOJ

Bogati planovi rada

U Daruvaru je 13. svibnja održana 20. godišnja skupština Saveza Čeha u Hrvatskoj. U uvodnoj riječi predsjednica *gđa. Lenka Janotová* je ukazala na cijelokupno stanje u češkoj manjini, uspjehe i nedostatke u radu društva, škola i drugih institucija. Istakla je da kulturna djelatnost čini život manjine aktivnijim, bogatijim i punijim. Među ostalim je također rekla da se susreću s raznim problemima, od potpunog ignoriranja pripadnika manjine do punog razumijevanja i poštivanja prava manjine koja se temelje na Ustavnom zakonu o pravima čovjeka i nacionalnih manjina. Zadržala se posebno na školstvu, koje su osnovni i najvažniji dio manjinskoga života. Pobrojala je i neke uspjehe odnosno promašaje u besedama, naglasila pitanje narodnih domova, uključivanje mlađeži, uključivanje u suradnju s mnogim ustanovama i organizacijama u Češkoj republici, izdavačkoj djelatnosti i emisijama Radio Daruvara. Poslje vrlo žive, na trenutke i polemične rasprave, prihvaćeni su planovi rada u sljedećem razdoblju. Tako će se 2. srpnja održati u Donjem Sređanima smotra limenih glazbi, na kojoj će nastupiti 250 glazbenika iz 9 mjesta. Obilježit će se godišnjice osnutka društava u Bjelovaru, Lipovcu, Brešovcu, Međuriću i Hercegovcu, otvoriti obnovljeni dom u Jazveniku, a u Hercegovcu će se održati smotra češke pjesme, potom i mnogi radni i drugi posjeti iz Češke. Predviđa se također promocija Antologije i rječnika manjinskih autora na kojem radi dr. Rudi Turek, češko-hrvatskog rječnika i novog broja časopisa *Přehled*, u kojem će biti obuhvaćeni materijali sa simpozija o češkoj manjini održanog prošle godine. Glavni je napor upravljen na pripreme Žetvenih svečanosti.

Na godišnjoj skupštini je istupio i g. Zdenko Satrapa, predsjednik našeg ogranka u Daruvaru, inače predsjednik Gradskoga vijeća i ogranka Matrice Hrvatske. Istakao je potrebu intenzivnije pomoći ovdašnjim Česima, a što se tiče emisija Radio Daruvara na češkom, obećao je da će ostati na istoj razini kao i do sada, a prema mogućnostima će se i poboljšati.

PREDsjEDNIK TUĐMAN POKROVITELJ ČEŠKIH ŽETVENIH SVEČANOSTI

Ured predsjednika Republike obavijestio je Savez Čeha u Republici Hrvatskoj da je predsjednik dr. Franjo Tuđman prihvatio pokroviteljstvo nad Žetvenim svečanostima koje će se održati potkraj srpnja u Daruvaru. Savez Čeha je na svečanosti pozvao i predsjednika Češke republike Václava Havela.

DR. GORAN DODIG U SAVEZU ČEHA

Novi predstojnik Ureda za međunarodne odnose Vlade Republike Hrvatske dr. Goran Dodig posjetio je Savez Čeha sa željom da se upozna s institucijama i sveukupnim životom češke manjine u Hrvatskoj. Istakavši da stručnost, moralnost i nacionalna neisključivost moraju imati značajnu ulogu u oblasti međunarodne politike, dr. Dodig je također podvukao da prava manjina ne smiju biti ograničena brojnošću manjine i trebaju pridonijeti razvoju građanske demokracije. Dr. Goran Dodig je bio obaviješten o svim oblicima rada i života češke manjine, a predstavnici Saveza su posebno istakli i potrebu veće pozornosti kadrovskim pitanjima, finansiraju i poticanju sklapanja bilateralnih ugovora između Republike Češke i Hrvatske.

NAGRADA ZA ETIKU U POLITICI

Međunarodna katalonska nagrada za doprinos razvoju kulturnih, znanstvenih i humanih vrijednosti u svijetu, koja se dodjeljuje u Barceloni, ove je godine pripala češkom predsjedniku Václavu Havelu i bivšem njemačkom predsjedniku Richardu von Weizsäckeru za promicanje etike u politici.

PRIZNANJE IZ LIDICA

Na svečanosti u Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu, održanoj 27. travnja, savjetnik Veleposlanstva Češke republike ing. Josef Nedbal uručio je priznanja učenicima koji su s likovnim radovima sudjelovali 1992. godine na međunarodnoj izložbi dječjeg crteža u Lidicama. Među nagrađenima su i četiri učenika češke osnovne škole u Daruvaru - Jana Zákora, Maja Res, Davor Kočić i Monika Donát.

Ravnatelj muzeja prof. Ivan Vávra je tom prigodom istaknuo da su prije tri godine na toj inače tradicionalnoj manifestaciji naši učenici sudjelovali po prvi puta iz slobodne, neovisne Hrvatske. Predaja nagrada imala je i određenu simboliku u prisjećanju na tragično stradanje češkog mesta Lidice 1942. godine i tešku sudbinu hrvatskih gradova, razaranih od 1991. godine u agresiji na Hrvatsku.

Zabilježili smo

RAZGLEDNICE DARUVARA

Iz tiska je izalo već 4. izdanje publikacije s razglednicama i fotografijama Daruvara od 1793. do današnjih dana. U tu knjižicu, koju je pripremio daruvarski ogrank Matice hrvatske, uvršten je veći broj novih i do sada nepoznatih snimaka, kao i novi crteži i pjesme daruvarskih umjetnika i pjesnika, te je na više od stotinu stranica prikazan urbani, društveni i gospodarski razvitak Daruvara. Uz to su tekstovi ovaj put prevedeni na češki i engleski.

Na naslovici ovoga broja *Susreti* prenosimo pjesmu Zdenka Satrapa iz ove edicije.

ZEMAN U SISKU

40-tu godišnjicu svoga rada u Zagrebu, naš član Josip Zeman, kipar i dizajner, obilježio je predstavljanjem video-zapisa *Skulpture u pokretu* u Narodnoj knjižnici i čitaonici u Sisku.

Inače, Zeman je još 1983. godine poklonio gradu Sisku svoju metalnu skulpturu *Srebrna vizija*, koja je postavljena u parku sisačke Željezare.

"KOLO" SE ZAHUKTAO

Sa osobitim zadovoljstvom bilježimo da šibensko pjevačko društvo "Kolo" - naš prvi i dosad jedini član-prijatelj - niže uspjeh za uspјehom. Naime, u posljednjih mjesec dana nije bilo tjedna da nisu negdje zapjevali. U Šibeniku su 12. svibnja imali koncert opernih arija domaćih i stranih, pretežno talijanskih skladatelja, u crkvi sv. Frane. Već sljedećeg tjedna nastupili su, zajedno s daljnjih 15 hrvatskih zborova, na smotri u čast 100 godina rođenja Jakova Gotovca u Zaboku, gdje su otpjevali "Psalam", "Zdravo Marijo" Ivana pl. Zajca i zadanu skladbu Jakova Gotovca, te na bis Zajčevu ariju "U boj, u boj!". Duhovni i operni repertoar bio je na programu nastupa u Dubrovniku, a zatim su pjevali u Poreču. Krajem lipnja će "Kolo" biti u Zadru na natjecanju pjevačkih zborova. Dirigent "Kola" Nikola Bašić objašnjava uspjehe šibenskoga zbara i time što njege dinamično pjevanje i specifičnu boju zvuka. Kaže kako "Kolaši" vole reći da nije pravi pjevač onaj koji ne može s pet metara udaljenosti glasom ugasiti svjeću! Našim prijateljima u Šibeniku želimo još mnogo uspjeha i podsjećamo se da ne smijemo zaboraviti njihovu želju da im naše Društvo posreduje u pronaalaženju partnera i turneve po Češkoj republici. (bg)

Mladen Bjažić:

P R A G

Sjećanje

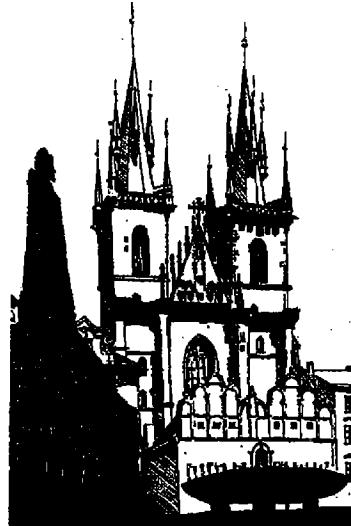
Dragulj Europe
usred Češke zavale,
izdržao brojne kušnje
i navale,
bio uvijek srce
i duša nacije,
uz teške patnje
i defenestracije.

Uz Vltavu Hradčany s lijeva
i uz njih Malá strana,
a s desne Staré město i Nové
uz Vyšehrad tu se grana.

Da li je mogla Libuša,
snjući Prahu, sniti
da će najljepši od svih
europskih gradova biti?

Kameni Karlov most,
svih praških mostova kita,
a iznad Hradčany stoe
s katedralom svetoga Víta.
Čuva ih Ulička zlatna
i kuća Franza Kafke,
gdje samo golubi slijecu
i svrate ponekad čavke.

A dolje - spomen na Tyrša,
Masaryka i Husa
i sjećanje na vojske
Sasa, Šveđana, Rusa,
od dalekih, teških i mučnih,
pa sve do naših dana
uz vječni spomen na žrtvu
mladoga Palacha Jana.

Tu slavni je živio Čapek,
Neruda, Vančura, Sova,
Seifert, Halas, Březina,
Světlá i Němcová
- stotine slavnih imena,
muškaraca i žena,
lako se ovdje smjesti
kod Václavské náměstí.

Uz Hašekova Švejka
U Kalicha se pije,
ali ni kod Flecka
nikada prazno nije.

Tamo su svaratići znali
i Bukovac i Gaj,
sva sila našeg svijeta,
a Prag je i kolijevka
hrvatskog nogometa.

Grad nisu zgrade samo,
pivnice ni kavane.
Najljepši spomen Praga
Božene su, Libuše, Jane,
i prijatelji mili
s kojima skupa smo pili.

Kao prijatelj drag
svima je mio Prag,
pa kažem i ja bez straha:
najljepša za me je Praha!

Svibanj 1995.

Iz češkoga tiska

Odabrao i priredio Božidar Grubišić

INFLACIJA KAO LANI

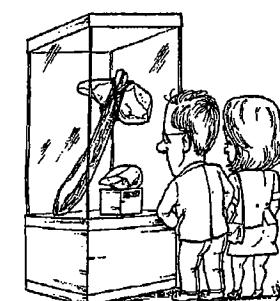
lako se pretpostavljalo da će se prošlogodišnja inflacija od 10,2% smanjiti na polovicu, sada se tvrdi da će i ove godine dostići istu razinu. Glavni je razlog tome porast cijena vode, kanalizacije i toplinske energije, zatim poštanskih usluga, električne energije i plina, a u srpnju se očekuje povećanje stanarina.

DEFICIT U VANJSKOJ TRGOVINI

Nisu potrebne nikakve bitne promjene u dosadašnjoj gospodarskoj politici da bi se izbjegao deficit u češkoj vanjskotrgovinskoj bilanci koji je u prvom kvartalu ove godine dostigao 18 milijardi kruna (oko milijardu DEM). Suglasili su se o tome ministri češke vlade, označivši to normalnim zbog toga što se gospodarstvo nalazi u fazi nakon transformacije, te ustvrdili da ima mogućnosti za financijsko pokriće tog deficita.

Počašćeni smo što
je istaknuti hr-
vatski pjesnik
Mladen Bjažić,
inace član našega
Društva, ove sti-
hove napisao upr-
avo za ovaj broj
"Susreta".
Mnogo mu hvala!

Kresba-Lubomír Vaněk

Marie, tak tohle jsou asi prototypy zbraní pro další tisíciletí!
Marja, ovo bi, dakle, trebali biti prototipovi oružja za daljnja tisućjeća!

ČUVANJE POVIJESTI

Češka će vlada izdvojiti ove godine pola milijarde kruna (oko 30.000 DEM) za obnovu povijesnih spomenika. Radi se uglavnom o programu obnove gradskih spomeničkih jezgri i zona, te o programu očuvanja arhitektonskog nasledja. Osim toga, država izravno financira održavanje kulturnih spomenika kojima upravlja, a veliki dio sredstava izdvaja se u te svrhe iz lokalnih proračuna.

50. PRAŠKO PROLJEĆE

Od 12. svibnja do 2. lipnja na pedesetom međunarodnom glazbenom festivalu je na sedamdesetak glazbenih priredbi nastupilo 16 orkestara, 8 pjevačkih zborova, 20 komornih sastava, 18 dirigentata i 42 solista iz petnaest zemalja svijeta. Priređena je dosad najveća smotra suvremene američke glazbe.

VIŠE NOVCA ZA VOJSKU

Ministar obrane Vilém Holář izjavio je da će uznastojati da se sljedeće godine povećaju sredstva za potrebe vojske. Sada se iz državnog proračuna izdvaja 2,5% a ministar smatra da bi ukupno trebalo oko 3,08% zbog ulaska Češke u europske sigurnosne strukture.

Iz hrvatskoga tiska

Odabrala i priredila Vlatka Banek

ČEŠKI TRONOŽAC

Privredni vjesnik, od 27.03.1995., pod gornjim naslovom donosi kratki osvrt na češko gospodarsko čudo, koje ne prestaje očaravati zapadne stručnjake. Unatoč tome, što je svega 60% češkog gospodarstva privatizirano (ko-liko i hrvatskog) Češka je proglašena uzorom privatizacije. To je zasluga komunikativnog i popularnog češkog premijera Václava Klaus, koji neprestano servira međunarodnoj javnosti prikladne dokaze. *Što treba iz toga naučiti?* - pita se autor napisu. Prvo, neizostavna je nazočnost okupljanjima svjetske ekonomske elite, poput onoga u Davosu, a prema pisanku američkih ekonomista nužan je i tronožac kojeg propagira Češka - uspješna privatizacija, striktna finansijska disciplina (uravnoteženost proračuna), i deregulirano tržiste rada. Naime, stopa nezaposlenosti u Češkoj je svega 3%, dok je u ostalim bivšim zemljama socijalizma veća od 15%. Ali, ni Klausu ne cvjetaju ruže, kruna je podcijenjena barem 20%, što premijera suočava s dvojicom: revalvacija ili inflacija. Autor članka to komentira riječima: *Dvojba za koju bi se Nikica Valentić, nema sumnje, rade mijenjao.*

PRIDRUŽIVANJE EU-i

Šest zemalja - Poljska, Mađarska, Češka, Slovačka, Rumunjska i Mađarska - potpisalo je s Europskom unijom sporazume o pri-druživanju, koji se još nazivaju i *europskim sporazumima*, piše Privredni vjesnik od 27.03.1995.g. Sporazumi predviđaju uvođenje, u sljedećih 10 godina, slobodne robne razmjene za većinu industrijskih proizvoda uz ukidanje carinskih prepreka, ali i *okvir približavanja* na gospodarskom, društvenom, političkom i kulturnom području.

ZABRANA ZA FREONE

Od 1. svibnja o.g., pa sve do početka 1997., Češka će postupno obustaviti proizvodnju, izvoz i uvoz čak 95 hemijskih supstancija koje sadrže tvrde ili meke freone i oštećuju ozonski omotač,javlja Privredni vjesnik od 13.03.1995. Uporabu freona samo će iznimno odobravati Ministarstvo industrije i trgovine, kako predviđa prijedlog zakona upućen parlamentu na raspravu. Uz istaknutu naznaku *štetno po ozon*, na proizvodima će morati biti i podaci o količini, štetnosti i načinu neutraliziranja kemikalija. Za prekršitelje su predviđene visoke novčane kazne izravno u korist Državnog fonda za okoliš.

NADMETANJE ZA TELECOM

Privredni vjesnik od 01.05.1995. donosi vijest da su Ameritech i Deutsche Telekom ponudili 1,05 miliardi USD za 27% udjela češkog telefonskog operatora SPT Telecom. Ukoliko se ostvari privatizacija po toj cijeni, ili većoj, bit će to najveća pojedinačna prodaja u istočnoj Europi. Dosadašnji rekorder je mađarska telefonska kompanija Matav, prodana 1993. za 875 milijuna USD.

Licitacija je najbolja procjena, jer nema toliko talentiranog procjenitelja koji bi došao do pouzdanije veličine od one koju je postavila realna situacija.

NOVI FOND ZA POMOĆ ČEŠKOJ

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) odlučila je osnovati (još jedan) fond za pomoć Češkoj. Inicijalna sredstva fonda iznosit će 30 milijuna dolara. Cilj: pomoći, manjim i srednjim privatiziranim poduzećima, u post-privatizacijskom razdoblju prilagodbe, kada nedostaje zajmova i svježeg kapitala za organizacijske i tehnološke inovacije.

Privredni vjesnik, 13.03.1995.

Obljetnice:

BAROKNI ORGULJAR ANTON ROEMER, PORIJEKLOM IZ BRNA

230 godina Roemerovih orgulja u Varaždinskim Toplicama

Varaždinske Toplice su starodavno kupališno mjesto u Hrvatskom zagorju, svega 15 km od grada Varaždina, s ljevkovitim sumpornim lječilištem u koje su nekada dolazili ugledni i puk i iz susjednih zemalja Austrijske monarhije. Ali, u tom su kupališnom mjestu i kulturnom središtu nalazili zaposlenje i raznovrsni majstori, pa tako ih je bilo iz Češke, Moravske i Slovačke. Neki su ovdje našli privremeni dom, drugi osnovali svoju obitelj, a poneki je našao samo grob. Trajnu zahvalnost dugujemo onima koji su svoj život ugradili u društveni i kulturni život Varaždinskih Toplica, pa bi stoga valjalo o njima progovoriti i u "Susretima". Ovaj put svjedočiće svojim djelom barokni orguljar Anton Roemer iz Graza, a porijeklom iz Brna. U drugoj polovici 18. st., 1760. godine, izvodila se u Varaždinskim Toplicama glavna barokna pregradnja srednjovjekovne gotičke građevine župne crkve Sv. Martina. Nakon pet godina, ljetnih mjeseci 1765. postavio je u nju majstorski izrađene orgulje Anton Roemer, tada poznati i traženi orguljar, ne samo u Austriji već i u Hrvatskoj. O tome je ostavio zapis:

Antonius Roemer
Organis Fex Graeconsis
Anno 1765.

Evo, ove se godine navršava 230. godina od toga događaja, a te orgulje traju i obogaćuju nas izvornom ljestpotom baroknog zvukovlja. Zaslugom mu-

zikologa prof. Ladislava Šabana te su orgulje zaštićene kao pokretni spomenik kulture od međunarodnog značenja. Kao vrsni poznavatelj Roemerovih orgulja u Hrvatskoj prof. Šaban se zalagao za stručnu restauraciju tog glazbala. Njemu u spomen je Općina Varaždinske Toplice osnovala namski Fond "Ladislav Šaban" u koji se prikupljaju sredstva za restauraciju i trajno održavanje kao i prezentaciju tih orgulja.

Restaurirane su znalački majstorskim rukom njemačkog diplomiranog graditelja i restauratora orgulja Wolfganga Juliusa Brauna. Za restauratorske radove je novčanu potporu pružila i Republika Austrija. Vraćene u izvorno barokno stanje, ove su Roemerove orgulje prozvane draguljem povijesnih instrumenata, na kojima se već treću godinu izvode birani orguljački koncerti iz programa hrvatskog državnog festivala Varaždinskih baroknih večeri. Kako je Anton Roemer porijeklom iz Brna, želja nam je bila da i češka kulturna javnost upozna njegovo umjetničko ostvarenje u Hrvatskoj. Susretljivošć Hrvatsko-češkog društva i posebno prijateljskim zalaganjem mr. Dušana Folyná, podaci o restauriranim orguljama u Varaždinskim Toplicama dostavljeni su g. doc. dr. Ivi Hlobilu, a njegovom dobrotom primio ih je g. doc. dr. Jiří Sehnal, mjerodavni stručnjak za moravske orguljare

i njihove orgulje. Dr. Sehnal se ljubazno odazvao mojoj molbi i proširio svoja istraživanja o orguljarskoj obitelji Roemer u Brnu. Njemu, kao i naprijed spomenutoj gospodi te Društvu, najsrdačnije zahvaljujem u na-di da ćemo i nadalje surađivati. Orguljačke koncerne na restauriranim orguljama održali su uz hrvatske i poznati orguljaši iz Austrije, Njemačke i Engleske, pa smo uvjereni da će se za ovaj izvorni instrument zainteresirati i na njemu koncertirati i češki umjetnici. Bilo bi nam osobito draga da orguljačke koncerne iz programa Varaždinskih baroknih večeri u Varaždinskim Toplicama pratite i članovi Hrvatsko-češkog društva. Odlučite li se za ovogodišnje koncerne u mje-secu rujnu, uključiti ćete se u obilježavanje 230. godišnjice orgulja i Roemerova boravka u Varaždinskim Toplicama pri-godom njihova postavljanja.

To je ujedno i prigoda da doživite barokni ugodaj u izvan-redno akustičnoj crkvi uz mramorne barokne oltare Francesca Robbe, a upoznat ćete i zanimljivu cjelinu "Staroga grada", negdašnjeg kaštela u čijem sklopu bijaše i crkva, koji je upravo pred 300 godina pregrađen u barokni dvorac.

Članovi Društva i svi ljubitelji barokne glazbe mogu uplatiti svoje priloge na račun Fonda "Ladislav Šaban" br.: 34840 - 743 - 9849, Zavod za platni promet Varaždinske Toplice.

Božena Filipan, prof.

Čitajmo češke knjige

Narodna knjižnica "Petar Preradović" u Bjelovaru osnovana je 1832. godine. Prema objavljenim podacima, 1993. godine njen je knjižni fond brojao 76.000 svezaka. Oko 6.000 njenih članova imalo je na raspolaganju i 48 periodičkih publikacija. Od 1990. godine ta je knjižnica i matica knjižnica za češku manjinu. Tijekom domovinskog rata, u rujnu 1991. godine, knjižnica i dio knjiga su oštećeni, no štete su sanirane.

Kao središnja knjižnica za češku narodnost u Hrvatskoj ona čuva, obrađuje i daje na upotrebu knjige na češkom jeziku, podržava međubibliotečnu posudbu, te izdaje bilten prinova.

Bilten prinova (Bulletin - Nové knihy) objavljen 1994. godine, koji je sastavila i s anotacijama pripravila Fanyka Stehnová, djelatnica knjižnice i članica našega Društva, među ostalim sadrži i sljedeći poruku:

Knjižničari,

Omogućite svojim korisnicima mogućnosti međubibliotečne posudbe.

Citatelji,

Sve knjižnice trebaju nuditi usluge međubibliotečne posudbe svojim korisnicima. Međubibliotečna posudba je postupak u kojem jedna knjižnica na zahtjev svojih korisnika pribavlja knjižničnu građu. U interesu međusobne suradnje i osiguranja najveće moguće dostupnosti objavljenih dokumenata knjižnice trebaju, jedna drugoj izlaziti u susret, težiti suradnji i podupirati efikasnost nacionalnog knjižničnog sustava.

OBAVIJEŠT O ČLANARINI

Prema odluci Predsjedništva članarina za 1995. godinu iznosi
24 kune.

Učenici, studenti, umirovljenici i nezaposleni uživaju popust od 50%, te za njih godišnja članarina iznosi **12 kuna.**

Pristupnina je i nadalje **1 kuna.**

Trošak izdavanja članske iskaznice (folija) je **2 kune.**

Uplate članarine se primaju u prostorijama društva utorkom ili na žiro račun društva

30102 - 678 - 83840

Društvo prima i dobrovoljne priloge.

Pozivamo Vas na koncert
Žanine Carić, glasovir

ZA HRVATSKO-ČEŠKO PRIJATELJSTVO

18. lipnja 1995. (nedjelja) u 18 sati
**MUZIČKI SALON MULTIMEDIJALNOG
CENTRA Zagreb, Savska 25**

Na programu: Bach, Beethoven, Chopine, Liszt, Messiaen i Kunc
Ulaz sloboden